

Оленекский эвенкийский национальный район
Муниципальное Оленекское управление образования
МБДОУ ЦРР «Кэнчээри» им. А.С. .

Орто бөлөх оҕолоругар аһаҕас дьарык.

«Оһуор - ураһа киэргэлэ»

Ыытта: Иитээччи Степанова Е.П.

өлөөн 2019

Сыала: Эбэнки норуотун оуорун билииннэри.

Соруктара:

1. О5о кэтээн көрөр, билэ-көрө сатыыр, айар-тутар дьобурдарын сайыннарыы.
2. Оуор суолтатын, тугу көрдөрөрүн быьаарыы (Таба муоьа оуор, саахымат оуор, кынат оуор, лыах оуор.)
3. Оонньуу быьытынан ураьаны туруоруу, ураьа маьын аахтарыы, оуорунан киэргэтээьин.
4. Кэрэ эйгэ5э иитии, оуор кьиини уэрдэрин эйдэтуу.

Туттуллар тэриллэрэ: Ураьа мастара, бириьин, оуордар оййуулар, таабырын эппиэтинэн карточкалар. Проектор, оуордаах танастар (Саахымат билэлээх унтуу, Таба муоьа оуордаах, кынат оуордаах са5ыннахтар, лыах оуордаах коврик. Чумэчиннэн уруьуйдаммыт лиистэр, акварель кырааскалар, кисточкалар.

1. Са5аланыыта:

- О5олоор биьиги тэрээбут Өлөөммутугэр соторутаа5ыта ханнык улахан бырааьынньык буолан ааста (О.э).

-Сөпкө эттигит биьиги саас аайы ыытыллар улахан сурун бырааьынньыкпыт табаьыттар бырааьынньыктар буолан ааста. Эьиги бука бары дьоннутун кытары сылдыьыт буолуохтаахьыт. Дьэ тугу көрбуккутун кэпсээн эрэ. (О.Э.)

Биьиги эбэбитигэр төгуручу араас ураьалар турбуттар этэ (слайд коруутэ).

О5олоор этин эрэ миэхэ ураьа быьыыта ханнык геометрической форма5а майгынныырый? (о.э.)

Оннук ураьа ыраахтан кэрдэххэ ус муннукка майгынныыр, онтон чугаьаан иьигэр киирдэххэ тэгуруктуну чупчугур буолар. Кинини тутарга туюх нааданый? (о.э).

Ураьа тутарга 21 уьун мас наада буолар, уонна буруйэргэ кыьын таба тириитэ, сайын бириьин танас барсар эбит.

2. Хамсаныылаах оонньуу: «Табаьыт ураьатын тутуу».

3. Сурун чааьа:

-О5олоор билигин оуор туьунан кыратык истэ туьун эрэ.

Араас норуоттар бары атын атын оуордаах буолаллар. Эбэнкилэр айыл5а кэстуулэрин, кыыллар, кэтэрдэр быьыыларын таьааларын утуктэн араас оуор онороллор. Хас биирдии оуор бэйэтэ тус туспа суолталаах буолар.

«**Таба муоьа**» - о5олоор бу оуор туюхха майгынныырый? Таабырынынан эттэххэ манньык буолар. Таба кыыл бороттон харыстанар, комускэнэр чааьа. (о.э).

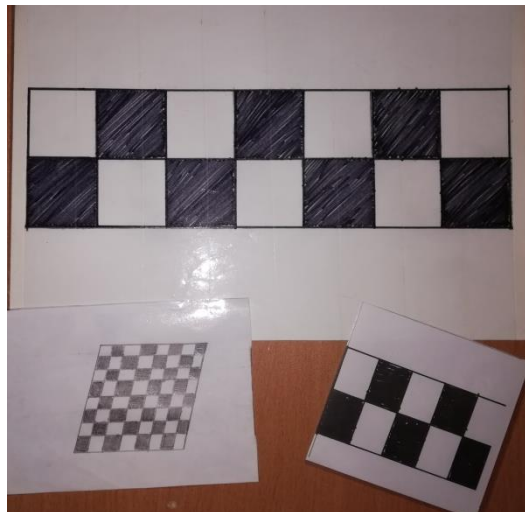
«**Кынат**» -о5олоор оттон бу оьуор туюхха майгынныырый. Таайтаран эттэххэ кыра улахан котордорго баар, кинитэ суох кэппэттэр.

«**Лыях –бабочка**» - Бу оьуор туюхха майгынныырый? Сайын буоллабына баар буолар, дьэрэкээн эннээх баар уьу.

«Саахымат ойуу» - урун, хара түүрт муннуктартан турар, остуол оонньуута да баар.

Көрдөрүүгэ турар унтууга, са5ынньахтарга, түүскэ кэтэр киэргэлгэ ханнык оуордар тигиллибиттэрин тутан-хабан, илэ көрөн быьаарыы, ырытыы.

4. Соьуччу тугэн. Ааны тонсуйаллар. Почта улэыитэ киирэр кэнбиэрдээх.

-Дорооболорун, Бу Кэнчээри о5о саадын орто болох о5олоругар сурук кэлбит ону а5аллым.

-Оо сурук кэлбит ди о5олоор. Баьыыба почтаьон суругу а5албыккар. О5олоор билигин бу кэнбиэри арыян аа5ахпыт.

-Дорооболорун о5олор. Бу мин ыстаадаттан табаьыт Баьылай диэн кьиы суруйан эрэбин. Мин бу бырааьынньыкка бара сылдьан араас оуордаах ураьалары кэрэммун дэлби

уэрбутум. Ымсыырбытым. Онтон ыстаадабар кэлэн баран бэйэм урабабын кэрбутум оуора суо5а куьа5ан ба5айы эбит. Ол иын урабабар оуор уруьуйдаан киэргэтээри гыммытым аны кырааскам суох эбит, онон эьигиттэн кэрдэьэбун мин оуордарбын баьаалыста кырааскалаан ыытын миэхэ. Бу лиистэр борустуой лиистэр буолбатахтар, кистэлэннээх аптаах оуордар саьа сылдьар лиистэрэ ону кырааскалаатахытына билиэххит.

-Чэйин эрэ о5олоор, табаьыт Баьылай кэрдэьуутун толоробут дуо, кырааскалаан биэриэххэ оччо5о билиэхпит туох кистэлэннээх лиистэри ыыппытын.

5.Тумуктуур чааьа:

О5олор лииьы кырааскалыыллар. (кырааскалаатахтарына чумэчиннэн уруьуйдаммыт оуор тахсан кэлэр).

- Кимиэхэ ханнык оуор түбэстэ о5олоор. О5олор уруьуйдаммыт лиистэрин биир биир кордороллор уонна оуор аатын этэллэр. Уонна ойууларын куурда уураллар.